

Hogyan mérhető a sportcélú beruházások életminőségre gyakorolt hatása?

Rózsa Bálint, Rózsa Péter, Nagy Zoltán Bence, Toronyi Anikó, Kasza Katalin, Dr. Gerencsér Zsolt
MediConcept Kft.

Háttér

Napjainkban a mindennapi közbeszéd tárgya a 2010-2014-es parlamenti ciklusban elkezdődött és a jelen ciklusban is folytatódó stadionépítések ügye. A kérdés mára rendkívül átpolitizálttá vált és a beruházásokkal kapcsolatos vitákban jellemzően szubjektív elemek dominálnak. Tanulmányunkban ezért arra teszünk kísérletet, hogy összefoglaljuk a jelenleg elérhető hazai és nemzetközi tudományos publikációkban felvetett módszertani lehetőségeket a sporttal kapcsolatos beruházás hasznainak mérésére.

Magyarország a tervek szerint 2010 és 2018 között nagyságrendileg 140-160 mrd Ft-ot fordít majd stadionok építésére és átalakítására,¹ amely beruházások területi és nagyságrendi eloszlását az 1. ábra foglalja össze. A kisebb költségigényű ám számosságában nagyobb egyéb sportcélú infrastrukturális beruházásokat és fejlesztéseket (pl. műfüves labdarúgó pályák, tornatermek, iskolai pályák stb...) nem szerepeltettük.

1. ábra: A 2010 -2018 között megvalósult, illetve tervezett stadionépítési -átépítési projektek

Forrás: ¹ alapján saját ábra, 2014

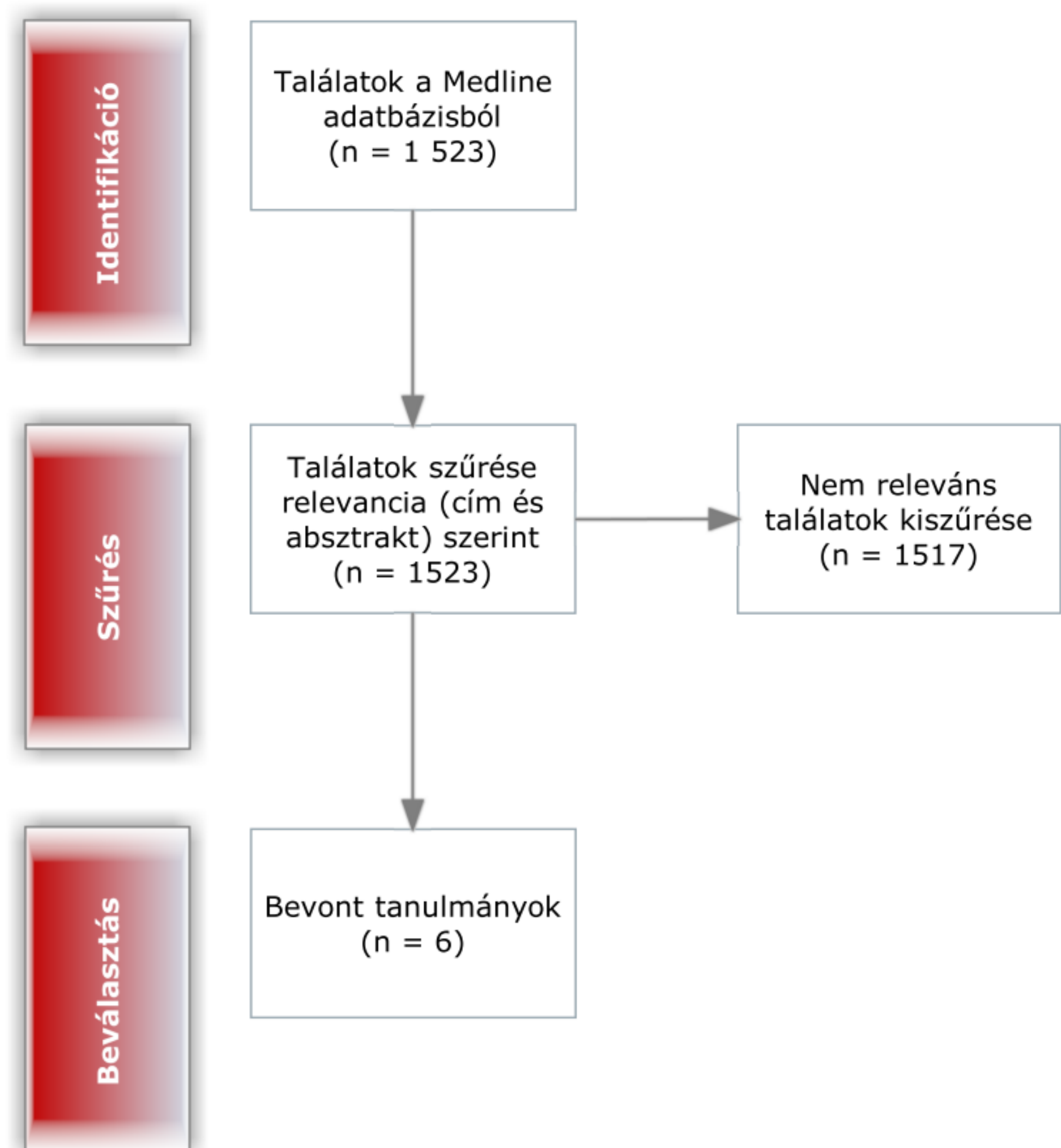
Módszertan

Szisztematikus irodalomkutatást végeztünk a MEDLINE adatbázisán a sportlétesítmények életminőségre gyakorolt hatásának feltérképezésére. A keresési szintaktika a következő volt: („sport facility” or „sport facilities” or „sport stadium” or „sport” or „sport investment” or „sport investments” or „sport activity” or „sport activities” or „sport event” or „sport events”) AND („quality of life” or „QALY” or „utility” or „QoL” or „health-related quality of life” or „health related quality of life” or „HRQL” or „cost effectiveness” or „cost utility” or „questionnaires”).

A keresést 2014. május 29. és 2014. június 10. között folytattuk.

A nem releváns találatok kiszűrését követően elemzésünkbe végül hat tanulmányt választottunk be. Az irodalomkeresés módszertanát az alábbi ábra foglalja össze.

2. ábra: Az irodalomkeresés módszertana

Forrás: saját ábra, 2014

Eredmények

A szisztematikus irodalomlemezés során hat releváns tanulmányt azonosítottunk. Ezek közül négy obszervációs vizsgálat, míg kettő szisztematikus irodalomlemezésen alapuló publikáció volt.

Mind földrajzilag, mind elemszám tekintetében heterogének a beválasztott vizsgálatok. Két tanulmány a fizikai aktivitás életminőségre gyakorolt hatását elemzi, míg négy vizsgálat a kormányzati szerepvállalás és a létesítményhelyzet aktivitása közötti kapcsolatot értékeli.

1. táblázat: A szisztematikus irodalomlemezés során kiválasztott tanulmányok összegzése

Szerző, év	Ország	A vizsgálat típusa	Elem-szám	Vizsgálat célja	Következtetés	Hivatko-zás
Rueski és mtsai, 2014	GER	Obszervációs vizsgálat	1526	A vizsgálat célja a sportban való aktív részvétel és a boldogságérzet összefüggéseinek vizsgálata több instrumentális változó mentén.	A kapott eredmények okozati kapcsolatot igazoltak a sportban való részvétel és a szubjektív jólét között. Ez alapján indokolt lehet a kormányzat azon törekvése, hogy a lakosság sportban való részvételét elősegítse, ezáltal a boldogság érzetét is növelje.	2
Prins és mtsai, 2011	NED	Obszervációs vizsgálat	209	Annak vizsgálata, hogy a parkoktól és egyéb sportlétesítményektől lévő objektív távolság milyen kapcsolatban áll a sportolási hajlandósággal, felnőttek körében.	Nincs dirket összefüggés a sportlétesítményektől mért távolság és sportolási hajlandóság között.	3
Eime és mtsai, 2011	AUS	Obszervációs vizsgálat	818	A vizsgálat célja annak felmérése, hogy a nők körében, három fizikai aktivitás (klub szintű sportolás, edzőtermi edzések ill. rendszeres gyaloglás) hogyan járul hozzá az életminőséghez és az étellel való elégedettséghez.	A keresztmetszeti vizsgálat nem mutatott ki okozati kapcsolatot. A kapott eredmények azt sugallják, hogy a klub szintű sportban való részvétel növelheti a sportaktivitás jelentette előnyöket.	4
Jackson és mtsai, 2005; Priest és mtsai, 2008	Nem releváns	Szisztematikus irodalomlemezés	Nem releváns	Egy szisztematikus irodalomértékelés elvégzése a rendelkezésre álló vizsgálatok alapján, amelyek célja annak vizsgálata, hogy a sportszervezeteken keresztül mennyiben növelhető a lakosság sportban való részvétele.	A szerzők nem találtak olyan tanulmányt ami szigorúan véve a vizsgált kérdéssel foglalkozott volna. A magas szintű evidencia hiányának következtében a szerzők úgy vélik, hogy minden beavatkozást egy szigorú értékeléssel kell összekötni, amely során figyelembe kell venni a hatékonyságot, a szocio-demográfiai különbségeket és a költséghatékonyságot is.	5,6
Stahl és mtsai, 2001	BEL, FIN, GER, NED, ESP, SUI	Obszervációs vizsgálat	3342	A tanulmány a fizikai aktivitás és a hozzá kapott kormányzati támogatás (pl. létesítmények, programok és egyéb lehetőségek) összefüggéseit vizsgálta.	A támogató környezetnek nincs olyan jelentős hatása a fizikai aktivitás növelésére, mint ahogy feltételezzük. Országról-országra változik, hogy a létesítmény helyzet mennyiben járul hozzá az aktivitáshoz. Az ország erősebb prediktív változó, mint a létesítmény ill. egyéb kormányzati ösztönző változók.	7

Forrás: saját táblázat, 2014

Rövidítés: GER: Németország, NED: Hollandia, AUS: Ausztrália, BEL: Belgium, FIN: Finnország, ESP: Spanyolország, SUI: Svájc.

Konklúzió

Az elérhető hazai és nemzetközi szakirodalom alapján nem találtunk olyan kiforrott módszertant, amellyel a sportcélú infrastrukturális beruházások életminőségre gyakorolt hatása objektívan megítélhető és összehasonlítható lenne.

A szakirodalomban általános konszenzus, hogy a sportolás javítja az életminőséget, de a fizikai aktivitás gyakorisága és a létesítményhelyzet között nem találtunk egyértelmű összefüggést. A szerzők véleménye az, hogy az eddig elvégzett kutatások azt sugallják, hogy a fizikai aktivitást inkább olyan egyéb változók határozzák meg, mint pl. az egyesületi tagság, a kultúra és a sport társadalmi beágyazottsága. Ezen feltételezésünk alátámasztására további kutatásokat javasolunk.

Hivatkozások:

- Haszn Zoltán adatgyűjtése, 444.hu (2013.04.30)
- Rueski JE, Humphreys BR, Hallman K, Wicker P, Breuer C.: *Sport participation and subjective well-being: instrumental variable results from German survey data.* Phys Act Health. 2014 Feb;11(2):396-403. doi: 10.1123/jpah.2012-0001. Epub 2013 Jan 30.
- Prins RG, Ball K, Timperio A, Salmon J, Oenema A, Brug J, Crawford D.: *Associations between availability of facilities within three different neighbourhood buffer sizes and objectively assessed physical activity in adolescents.* Health Place. 2011 Nov;17(6):1228-34. doi: 10.1016/j.healthplace.2011.07.012. Epub 2011 Aug 7.
- Eime RM, Harvey JT, Brown WJ, Payne WR.: *Does sports club participation contribute to health-related quality of life?* Med Sci Sports Exerc. 2010 May;42(5):1022-8.
- Jackson NW1, Howes FS, Gupta S, Doyle JL, Waters E.: *Cochrane Database Syst Rev.* 2005 Apr 18;(2):CD004812 *Interventions implemented through sporting organisations for increasing participation in sport.*
- Priest N, Armstrong R, Doyle J, Waters E.: *Interventions implemented through sporting organisations for increasing participation in sport.* Cochrane Database Syst Rev. 2008 Jul 16;(3):CD004812. doi: 10.1002/14651858.CD004812.pub3.
- Stahl T, Rütten A, Nutbeam D, Bauman A, Kannas L, Abel T, Lüschen G, Rodriguez DJ, Vinck J, van der Zee J.: *The importance of the social environment for physically active lifestyle—results from an international study.* Soc Sci Med. 2001 Jan;52(1):1-10.